

nonerne i 1901, saa siger det ingenlunde, at man er berettiget til nu at forelægge Forslag til en Forsvarsordning, der i den Grad sætter Udgifterne op som de Forsvarslove, der foreligge for Øjeblikket. Jeg indrømmer gerne, at havde jeg tænkt mig, at den Udvikling, som begyndte den Gang, skulde tage den Ende, som den har faaet nu, vilde jeg ikke have stemt for disse Kanoner. Men jeg troede ikke, det var Meningen, at man dermed skulde indlede en ny Æra i militær Henseende, og at man skulde gøre det paa den Maade, at man nu siger til Medlemmerne: I have stemt for de 5 Mill. Kr. til Kanonerne, og saa ere I nødte til at blive ved, videre og videre, til man ender helt ovre i Højres gamle Militærprogram.

Zahle: I Anledning af den Tale, som den højtærede Konseilspræsident holdt i Dag, ønsker jeg at sænke min Kaarde for den højtærede Konseilspræsident. Det er altid behageligt at høre Anskuelser forsvarede paa en elegant og velturneret Maade. Den højtærede Konseilspræsident er jo kommen ind i vort offentlige Liv nu som en Slags deus ex machina. Jeg maa maaske forklare det, som man i den romerske Komædie kaldte: deus ex machina, en Gud, der kommer fra Maskineriet. Naar Konfikten i et Stykke havde indfiltret sig saaledes, at nu maatte der en Løsning til, og det var særdeles vanskeligt at komme til en Løsning, sendte man ud fra Maskineriet en Gud, som løste Knuden. Den kunde løses paa forskellige Maader. Ogsaa i den Henseende ligner den højtærede Konseilspræsident sit Forbillede, denne deus ex machina. Han var ogsaa i Stand til at løse den foreliggende politiske Knude paa forskellige Maader. Det er jo en given Ting, at indtil faa Dage før den højtærede Konseilspræsident dannede sit nuværende Ministerium paa den nuværende Forsvarsministers Program og politiske Betydning, var han inde paa den Tanke at danne et Ministerium paa et helt andet Program og med helt andre politiske Kræfter. Naar jeg har hørt, hvor overlegent og behændigt den højtærede Konseilspræsident i Dag forsvarede den højtærede Forsvarsministers Standpunkt eller omtrent hans Standpunkt — for det var ikke helt dette —, maa jeg meget beklage, at den højtærede Konseilspræsident slog denne dobbelte Saltomortale i samme Øjeblik, han skulde herind paa Arenaen, thi hvis den højtærede Konseilspræsident havde forsvaret det Stand-

punkt, vi andre staa paa, havde han efter al Sandsynlighed ikke alene forsvaret det lige saa behændigt, men tillige med *Overbevisning*, hvilket vilde have lagt en særdeles stor Kraft i Forsvaret. Nu blev det alligevel, trods al Behændighed, en lille Smule glidende ovenover, det var lovlig overlegent, der manglede den Kraft, som kun kommer ind, naar man lægger en personlig Opfattelse, en personlig Villie i sine Ord. Det lader sig nu desværre ikke gøre at høre den højtærede Konseilspræsident forsvare vort Standpunkt, i alt Fald ikke overfor Offentligheden; men jeg kunde meget ønske, at der blev holdt et lukket Rigsdagsmøde, hvor den højtærede Konseilspræsident forsvarede vort Standpunkt, ikke alene med Behændighed, men ogsaa med Overbevisning. Jeg tror, det vilde virke stærkt paa Rigsdagen.

Den højtærede Konseilspræsident forsvarede ikke fuldt ud det samme Standpunkt, som den højtærede Forsvarsminister har, men alligevel er jo vedblivende den højtærede Forsvarsministers Standpunkt Ministeriets Standpunkt, thi den højtærede Forsvarsminister er jo den virkelige, den reelle Chef for dette Ministerium, og det er hans Standpunkt, der bliver gennemført. Der var enkelte Punkter, hvor den højtærede Konseilspræsident ikke ganske havde opfattet, hvordan man skal forsvare den højtærede Forsvarsministers militære Standpunkt. Man maa slet ikke tale om „Eksistenskamp“, det er forbudt, det skal hedde „Neutralitetsforsvar“. Det er jo vidunderligt, at man skal bygge en Fæstning ved Landets ene yderste Grænseby for der at føre et Neutralitetsforsvar eller derfra opfylde sin Neutralitetspligt hele Landet over, men det er imidlertid det, man skal paastaa, og med den Behændighed, som den højtærede Konseilspræsident har bevist, han raader over, vil han nok forstaa herefter, naar han er bleven gjort opmærksom derpaa, at lade være at tale om Eksistenskamp og holde sig til dette saakaldte Neutralitetsforsvar.

Der var ogsaa et Par andre Punkter, hvor den højtærede Konseilspræsident kom i en beklagelig Uoverensstemmelse med de Standpunkter, som ellers ere Ministeriets, men det kommer naturligvis af den hovedkuldts Maade, hvorpaa den højtærede Konseilspræsident kom ind i vort offentlige Liv. Det er meget forklarligt, at selv den behændigste og hurtigste Hjerne ikke lige straks har faaet tilegnet sig alle de gængse Talemaader. Man maa slet ikke sige fra dette Ministeriums Standpunkt: „Det er